

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Ioannis Ivsti Lanspergii Carthvsiani, Natione Bavari, Opvscvla Spiritvalia

ab ipso Autore partim Latinè, partim Germanicè euulgata

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1630

Cuiusmodi otiosos reprehendat D. Paulus, & de tyrannide eorum qui se
Euangelicos voca[n]t. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45857](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45857)

trare ne queamus, locum desideramus illum, ubi ista perfectè peraguntur.

Hinc itaque postulamus: *Aduenia regnum tuum.* in quo consummatè ista perficiuntur, ubi perfecti prorsus erimus iuxta beneplacitum illius, & ipse illuminabit nos, pro vero omnino replebit in bonis desiderium nostrum. Vnde perpetuum eulogium & sempiternum alleluia prognoscetur. Cum igitur hæc ita sint in beatitudinis vita, quam, donec in via sumus, operimur, debemus (sicut commemoravi) in hoc incumbere, ut partem initiumq; æternæ vitæ experiamur. Ad hoc potissimum vita cœnobitica est destinata, quæ fere semper noctu diuque (quantum corporalis concedit facultas) eo spectat, ut ibi, quod in cœlo fit id est, Dei preconiam canendo, iubilando, gratias agendo, precando, meditando peragatur. Ad quæ nos Christus & Paulus cohortantur, imò tota scriptura, præsertim in omnibus fere Psalmis, ut sine intermissione huiuscemodi officia exerceamus. Cantio choralis est oratio vocalis, vel laus, vel gratiarum actio cum iubilo. Cui nonnquam organa, vel tibiæ, vel fidium modulatio admiscetur, ut spiritus humanus (qui in quibusdam ad orationem mentalem ex se & absque adminiculo externo ineptus est) iuuetur, & introrsum trahatur. Legitur enim in libro Regum de propheta Elifæo, quod à tribus regibus accersitus vocatusq; fuerit ad futurum euentum belli, quod contra Moabios cœperant, prædicendum. Cum illo tempore Dei in se spiritum minime sentiret ob ineptitudinem, quam ex distractione animi contraxerat propter iram, quæ contra idololatricum & impium Regem Ioram commotus erat, sibi psalterium idem Elifæus adduci iussit, qui psalterio (quod musicum instrumentum erat) luderet. Dum itaque suauem audiret melodiam fidium spiritus eius aliarum est oblitus vacuusq; factus rerum, & facta est super eum manus Domini per illuminationem, qua futurum rei exitum vaticinabatur. Sic quoque in templis permissa sunt organa & instrumenta musica & concentus, ut per sacra verba, per cœcentum, per suauitatem melodiæ humanus spiritus, qui adhuc imperfectus est exciteretur, seseq; sustollat, & à creaturis subducatur, omni ei (quod non est Deus) valedicat, & se tantum in Deum cum delectatione mergat, & iterum Deum in se trahat, siue in se influentem possideat. Quid iam tibi videtur? Adhuc dicis monasticæ professionis homines (dum iuxta suam conditionem viuunt) ociosos esse, & per cantum choralem & longas orationes infrugiferos? hocine infructuose ociosusq; est viuere, quandam æternæ beatitudinis similitudinem viuendo exprimere, ut intellectus noster & desiderium, imò oēs affectus nostri Deo uniantur, quod omnium nobis utilissimum existit?

Cuiusmodi ociosos reprehendat D. Paulus, & de tyrannide eorum, qui sese Evangelicos vocant.

Caput VII.

Miles.

Sublimes mecum misces colloquia, quæ mea ætate nunquam ita audiui. Quare demiror ista: & si vera sunt, cur igitur concionatores, qui olim monachi fuerunt, usque adeo contra monasticam vitam concentrique choralem pugnant? **MONACHVS.** Talis vita & Dei laus (si quomodo in-

G 3

stituta

Vita mona-
stica cui tã-
fit Ecclesie
vtilis, & eius
hostibus tã
tam inuicia.

Exod. 16.
Num. 11.
Deut. 8.
Sap. 16.

1. Tim. 3.

Hæreticos
Lutheranos
cur demo-
nes excæca-
tint.

Religiosi
cui hodie o-
tiosi imme-
rito dicun-
tur.
Act. 4.
2 Cor. 9.
Galat. 2.
Monachi in
quorum nã
locu succ-
cesserunt.

stituta est, ita rectè fiat) valdè hominibus totique Ecclesie est vtilis. Idcirco inuidet eam nobis diabolus, & vt in ea nos remoretur, illos, qui sui sunt spiritus (quibus Dei laus & verus religiosusq; Dei cultus non plus sapiunt, quam mansus culmus auenz instigat, vt nos persequantur, vbi id genus diuina Deoq; grata exercitia coluntur, quæ diabolo & ipis contraria sunt, illa disturbent. Eiusmodi sunt transfugæ monachi & Lutherani, quibus cultus & laus Dei & oratio non sapiunt. *MILES.* Qui vobis sapida, illis autem insipida hæc esse possunt? Tu hæc probas, illi verò improbant. Eiam eadem ipsi, quando in cœnobijs fuerunt, sunt experti. *MO.* Ipsorum est culpa. Scimus manna, quo filios Israel Deus pavit in deserto, non similiter quibuslibet sapuisse. Quibusdam tam fuit lapidum & delectabile, vt omne eorum desiderium expleuerit, Alijs tam fuit insipidum, vt cum murmuracione & magno fastidio vsi fuerint. De istorum numero (loquendo de spiritali mãna) vos Lutherani estis, & præcipuè profugi, voti fragi & coram Deo per iuri isti monachi, qui nobis Dei præconio, & cultu, & oracione interdiciere volunt. Verum si vobis omnibus diuini spiritus vel guttula vna inesset, non hæc impediretis, sed auergetis, & ociaiores illos (quos D. Paulus arguit) criminaremini, videlicet qui curiose agunt & inordinate ambulant, ignorantes, quibus rebus tempus traducant, vt suorumm et obliuiscantur. At cur nõ & illi culpantur non modo inutiles, verum etiam sibi & alijs perniciosi?

MILES. Qui tandem sunt illi? *MONACHVS.* Nimirum, qui optimam ferme ætatis sue partem in lusu & chartis &c. etiam interdum blasphemijs Dei alijsque nefandis sceleribus transigunt, iaciunt aleam & in aluoculo totos dies tesseras vltro citroq; agitant: quin ociaiores huiusmodi non optat puniri dæmon. Timeat namque ne se emendent. Ludum ergo istum contra piè religiosos concitavit: qui sui sunt hostes & ab externis occupationibus liberisunt ea ratione & consilio vt per interna exercitia vni Deo adhaerescant. Hos vult ergo diabolus impedire: illos verò qui intus & foris sunt ociosi nihil remorari nititur quia sui non sunt hostes. Sic fecit etiam in primordio fidei Christianos per tyrannos ad idololatriam cogebat, & in fide vnici Dei non sinebat vivere. Iudeos autem, tamen vnicum Deum adorarent, non tamen ad idololatriam compellebat, neque ad deserendam suam fidem persequebatur. Quid ita? Quia sacriliarum causarum damnationis habebant. Quare abs re illi fuit illos amplius persequi. Quæ persecutio citius ipsis salutis, quam perditionis occasio fuisset. Idcirco in pace (si modo pax, quæ non est cū Deo dici potest) relinquebantur, & Christiani, qui veram intus pacem fidei cum Deo habebant, persecutionibus vexabantur, vt hoc quod in illis diabolus exosum habebat inuidabatq; dereliquerent. Ita accidit hodie religiosis, ociosi dicuntur, cum assiduo in laude Dei alijsque bonis sive spiritalibus exercitijs sint occupati. Tales erant Hierosolymis, qui bona sua vendiderunt, reliquerunt, & in commune contulerunt, in principio fidei post sancti Spiritus missionem vt habetur in Actibus apostolorum. Pro quibus etiam elemosinas sanctus Paulus ab alijs Gentilium ciuitatibus, ab his qui recens ad fidem venerant, emendicauit: sicut etiam rogatus erat, & se facturum alijs Apostolis receperat, hoc est, pauperum (qui Hierosolymis erant, & sancti à Paulo vocantur: in quorum locum monastici religiosi successerunt) memor esset.

esset. Vide quod elemofynas pro pauperibus Hierosolymitanis Paulus mēdicauerit, qui se ad orationem & spiritus exercitia totos appulerant, nihilq; aliud, quam quod in monastico proposito sit, faciebant, & non quasi ocia- tores ipsos, siue pane indignos existimauerit, sed perseuerare eos in oratiōe sua Deique cultu id uoluerit, ut pro ijs etiam mendicauerit. Ecce quod Pau- lus pro cultoribus Dei in oratione & similibus occupatus elemofynas po- poscerit: At nunc ijs ex ore panis rapitur. Ostende mihi profugum aliquem monachum, qui mox ut ē monasterio fugerit, laboret, siue manuarium o- pificium exerceat, ni contingat ipsam nihil, quod māducet, habere, & ex ne- cessitate operari cogatur, ut se & illegitimā coniugem suam quā spurcissi- mæ libidinis suæ explendæ causa habet, nutriat. *MILES.* Ex deuotione non laborant, nisi fames ad opus ipsos urgeat. Multos huius farinae vidi, qui laborare nollent, adeo, ut se postea furtis ad patibulum usque aluerint.

MONACHVS. Satis me id expeduisse puto, probè monasticos homi- nes, non ociosos degere, sed salubriter operari, tam corpore, quam spiritu, atque ea re panem suum haud inaniter mereri. Quapropter, quod à bonis Christianis quoque Deo in cœnobijs & templis est donatum, unde Dei mi- nistri ubi in laude Dei ad canendum & orandum sustententur, non ipsis ad- imenda illis per seculares, debet. Non est Lutheranis siue Zuingli- anis nebulonibus ea facta potestas, ut suam iude nequitiam foueant. Non ha- bent concessam monasteria spoliandi facultatem. Nō habet ius vllum mor- tuorum testamenta variandi, aut abolendi. Et tamen in quibusdam, pro dolor, locis per seculares magistratus monastici homines suis sunt omnibus bonis immobilibus & mobilibus, sigillis, tabulis, registris, thesauris, cali- cibus, vasis & ornamentis templi, & quicquid habuerunt, violenter priuati, atque insuper (quod est reuera in senibus & virginibus questu miserabile) expulsi sunt & fugati. Tum nihil eos preces, nihil supplicationes iuuerunt, nemo istius misertus est calamitatis. Oportuit eos monasterio excedere quā- uis misere, se, ubi vel vnam noctem hospitarentur, nescire quærerentur. *M. L.* Suapte sponte ipsos excucurrisse arbitrabar. *MON.* Si quidam sponte fugam inierunt, nonnulli etiam per ærumnas & perseuutionem, ut sua uolūtate cœnobium relinquerent coacti sunt, cur eo nomine alia monaste- ria, aut personæ aliæ malè audire debuerunt, idq; ad eò, ut quosdam commē- titias de se literas, ita ut ipsis præscriptæ fuerunt, dare oportuerit, tanquam vltro à principe postulassent & orassent, ut ipsos è cœnobio educeret: Quini- mō omni suo iuri, & actionis intentioni de cœnobio cœnobijq; bonis repe- tendis renunciare compulsi sunt.

MILES. Quamobrem sunt ita pulsi? *MONACHVS.* Eo scilicet, quod unitate ueræ & sanctæ Ecclesiæ colere uoluerunt præceptis Ec- clesiæ obediētes: tum etiam, quod Confessionem, Missam, laudem Dei, sacrificium Dei, ieiunia & opera pœnitentiæ, castigationem carnis, vota quæ Deo promiserunt, & inter Turcas & Ethnicos etiam honesta ha- bentur deserere & Lutheranam amplecti noluerunt: sectam, quæ multis an- do & quo te seculis in plerisque articulis à sancta Ecclesiâ & Concilijs pro hæresi iudi- cata condemnataq; fuit. Hisce de causis perseuutionibus vexantur, prequū- tur & fugantur multis in locis, quomodo semper hæretici bonos Christianos mali-

Elemofy-
nas cur S.
Paulus pro
fidelibus e-
mendicari.

Bona Ecclē-
siarum &
monasteri-
orum non
adimenda
illis per se-
culares.

Sacrilegia
Lutherano-
rum in Ec-
clesiastica
bona.

Monachi
quæ quidā
sunt expulsi
per secula-
res ex suis
monasterijs.
Lutherana
hæresis quā-
do & quo
reprobata
damnaq;
fuit.

Matt 23.

malignè & tyrannicè sunt persequuti. Iam mihi dicite, an hoc principes Christianos deceat, seu Euangelicum sit, quod scorta cum turpitudine panem suum lucrari, & in meretricijs incedere vestimentis permittuntur, & probis Christianis religioso interdicitur habitu (cùm Ioannem tamen Christus ob duritiem vilitatemq; indumenti deprædicauerit) nec Deo seruire sinuntur, & ipso quoque corporis victu priuantur? In plateis & passim opicæ, inhonestæ & obscenæ cantilenæ canuntur, non nisi ad nequitiam prouocantes. nec hæc tamen prohibentur, imò verò pulchrè ea res geri putatur: sed ijs qui Deo famulantur, laudem Dei canere non est licitum. Hei quid hoc Euangelij est, quod seditiosos, prædatores, coram Deo votifragos & scortatores esse præcipit & efficit? *MIL.* Ad hæc dicere nil aliud possum, quam vt equidè crebro cogitau, vbi Euangelium satis decantatum fuerit, fieri posse, vt Euangelicus codex nobis in frontem impingatur. Non exiguum quid formidandum erit, quando dominus noster Imperator reuersus fuerit, præsertim cùm etiam libellus quidam quodam loco (vbi templorum & monasteriorum insignem sortita est progressum prædatio) iam euulgatus sit, in quo purgare sese volunt quasi omnia ista iussu & consensu domini Cæsaris fiant. *MON.* Hæc iniquè Cæsareæ maiestati imputantur, velut ipsius maiestatis mandata, prohibitiones & edicta omnia testantur. *MILES:* Probè noui ista mendacia publica esse. Sed idèò metendum est (si nihil aliud) ne Cæsareæ maiestatis istæ probra nostro Euangelio offertorium siue oblationem pariant.

Num. cœnobija in paupertate degant.

Caput IX.

Miles.

IN primis obiectionibus meis aduersus monasteriorum paupertatem, aliquid opposui tibi? Siquidem de voluntaria paupertate te dicentem, audiui. Verùm, hæc rarò in monasterijs inuenitur: Multum enim nummorũ bonorumq; temporalium habent. Reperiuntur quoq; Abbatiæ, vbi Abbates Comitis in morem factumq; equitent. Hoccine religionis est, & voluntariæ paupertatis? *MONACH.* O bone Georgi, si diuitum Abbatiarum nonnulla monasteria sunt, vbi multis stipantur equis Abbates, id ego tueri hic nolim. Atqui est aliud adhuc, quod obijcias: nempe quod nonnunquam idem iudicium temporale exercent. Caterùm, hoc illis propter utilitatem, & monasterij fundationem tuendam concessum est. Nam vbi cœnobija cœnobiorumq; bona sub alienis posita sunt iurisdictionibus, tãtum illis angustiarum iniuriæq; (vt pudendum & dictu miserabile sit) inferitur. Non nunc ea est temporum ratio, qualis cùm monasteria conderentur, fuit. *MILES.* Fit quoq; haud rarò vt cœnobiorum possessiones aliter, quam ad quod collatae sunt consumantur. *MONACH.* Sic est. Sed nunquid pace tua dixerim hoc monasteriorum fundationi consentaneum est, aut ita constitutum est, vt pleriq; sicut tu & cateri cum equis, canibus, venatoribus & alijs molesti cœnobijs esse debeant? *MIL.* Rectè me profectò pupugisti. *MONACHVS.* Si nihil monasterijs tolleretur, nihil auferretur, & bona sua tranquillè possidere permitterentur, exiguo sustentari possent. Tunc etiam monasteriorum præfe-

Iudicia cur
quædam mo-
nasteria ha-
beant.

ctis